

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею.

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Подлякоє число по 10 сот.

РУСЛАНИ

«Вирнеш ми очи і душу ми вирнеш, а не возьмеш мідости і ми не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — В Руслапових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хоруцини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавемана.

Рекламі звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламіці неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подли і приватні донесеня по 3 с. від стрічки.

Країна пора отямитись!

«Схаменіть ся, будьте люде,
Бо лихо вам буде!»

Послання Шевченка.

(+) Всяка нова ідея, яка проявить ся чи серед людства, чи серед народу, вимагає довшого часу, поки набере певні виразні форми, поки скріпить ся і промостить собі ширший шлях. Як мале жерелце довго довго силує ся, щоби пробити собі отвір, а маленький рівчик, що скупляє в собі жерельну воду, стрічає всякі перепони і труднощі, поки прожолобить собі широке і вигідне русло, так і всяка ідея, що вийшла з людської думки, бере ся з всякими перепонами і труднощами, поки здобуде собі признанє, приєднає собі ісповідників і прихильників і стане кріпкою підвалиною суспільности або народу.

Отак було і з народною ідеєю українсько-руською в Галичині (поки що будемо говорити лише про розвиток сеї ідеї в нашім краю). Спершу проявила ся та ідея яко змаганє до розвитку окремишної і самостійної літератури українсько-руської, а проповідником сеї ідеї виступав Маркіян Шашкевич. Обзнакомлений за молоду з народними відродинами всіх Славян, з їх літературами, отже і з московскою, не прилягав він ані до польської, хоч спершу сам писав деякі вірші по польски, ані до церковщини, хоч яко богослов також добре знав церковно-славянську мову (на основі знаменитих Institutiones linguae slavicae Добровського), ані до московської літератури і мови, також єму не чужої, але глядять своєї рідної, питомої. «Розглянувшись і роздумавши про все», пише в сердешних споминах про Шашкевича єго товариш і помічник Яків Головацький, «не находив Маркіян всеж таки нігде того, що дух єго віщий прочував, а душа так горячо бажала. Він тужив за чимсь, глядів, чого в школах не вчили, чого не находив ні в старих, ні в нових літературах (а була вже тоді і московська література, хоч не так ще розвита як опісля), бо він глядів своєї народної, банував за своєю родиною». Як відомо, Українські пісні, зібрані Максимовичем і Гнеїда Котляревського довели Маркіяна Шашкевича до повної і ясної свідомости своєї рідної літератури. В спілці з Головацьким, Вагилевичем і иншими товаришами впровадив Шашкевич в жите свою ідею, сотворив народну літературу руску в Галичині, але «замість помочи і заохоти найшли ся посьмівки та недовольність, ба й ворогованє», як каже Головацький. «Показало ся, що голова, — то розум. Зарозумілість, односторонність, нерозум ровесників і неровесників нераз доїдали єму до живого».

Перші почини народної літератури рускої в Галичині заходом «рускої трійці» розбудили серед дрімучої рускої суспільности народну свідомість («о безсмертний Маркіяне, пише Козанович, ти зажег огонь в мой груді»), а подув кон-

ституційного тепла в 1848 р. переніс ту ідею вже й на політичне поле. Заснована тоді «Головна Рада Руска» намагає ся покористувати ся наданими конституційними свободами для народних відродін, дбати про потреби і національні права Русинів, а у відозві з 2. мая 1848 р. «Головна Рада Руска» станула свідомо на становищі національної окремишности і самостійности українсько-руського народу поміж славянськими племенами (окремишности від польського і московського народу).

Станувши на тім виразнім і яснім становищі, зустрінули ся галицькі Русини відразу з двома супротивними таборами, натрапили на перепони і труднощі, з якими доси приходиться їм бороти. З одного боку такою супротивною струєю, котра спиняла свободний розвиток рускої національної ідеї, був горячковий тоді рух польских загорільців, котрі виступили з окликом «Niema Rusi!» і не хотіли признати окремишности і самостійности українсько-руському народови, вважали укр.-руську мову новітовщиною, говором польської мови, неспосібним до розвитку самостійного письменства, а руский нарід частиною польского. Ту супротивну струю повело ся рускій суспільности майже зовсім побороти і сьогодні хіба крайні невіжі або засліплені загорільці сьміють перечини єствованю окремої і самостійної українсько-руської народности, мови і літератури, або всеполяки, котрі в своїй загонистій заборчій політиці все ще заманоють ся надією, що їм поведе ся спольщити наш нарід і тим способом скріпити своє становище, підорване змаганями пруского і московского правительства. До побіди над сею струєю супротивною нашому національному і культурному розвиткови причинив ся чимало наш славянський обряд і ддятого легко зрозуміти, ддя чого всі польонізаційні змаганя брали собі в підмогу лянтинізацію нашого народу.

Другою і то сильною і завзятою перепonoю на шляху нашого окремишного і самостійного розвитку став обєднательно-обрусительне (москвофільске) змаганє, котре прямує зіляти українсько-руський нарід з московским, проголошує одну народність, одну літературу і одну віру від Тиси аж по Камчатку. Невизначно виступає та перепона вже против змагань М. Шашкевича і рускої трійці, а виразно і ясно після відродін наших народних в 1848. року в пятьдесятих роках в т. зв. Погодиньській кольонії Галицько-руській під начальством Дениса Зубрицького, котрий зумів перегадом переманити на сей шлях також Якова Головацького, Богдана Дідицького і ин. Спершу однак ся обєднательно-обрусительна або москвофільська ідея проявляла ся лише на літературній ниві, але живий літературний рух на Україні в 60-их роках, не лише причинив ся до розбудження живійшої літературної роботи на народних основах також в Галичині і на Буковині, але скріпив національну ідею українсько-руську. В Галичині витворив ся зєдинений табір Ру-

синів-народовців, хоч се сторонництво поки що виступало лише на літературному полі.

Колиж Іван Наумович в «Слові» після нещасного для Австрії бою під Королевим Градцем оповістив (оден іменем многих д. 8. серпня 1866 р.) маніфест в формі дописи із Львова (погляд на будучність) і в нїм проголосив національну і культурну єдність Руси з Московщиною, тоді Русини-народовці почали і в політичнім напрямі заявляти свої змаганя в «Правді», в львівській «Основі» і т. п., а головним їх речником в галицькїм соїмі і в державній раді був Степан Качала, коло котрого громадили ся молоді сили, поки в 1880 не дійшло до засновин окремого політичного дневника «Діло», а в 1885 р. політичного товариства «Народна Рада».

Процес Наумовича і Адольфа Добрянського (званий Ольги Грабар) виявив зовсім виразно не лише змаганя до літературного і культурного обєдненя москвофілів австрійских, але й до політичного і релігійного, і тодішній редактор «Діла» Володимир Барвіньський напятаував се дуже рішучо в статях «По процесі», котрі розривали всяку звязь Русинів-народовців з москвофілами. Мальверзації і обманьства в т. зв. «Рольничо-кредитнім Заведеню», званім крилопаньским банком, котрого засновини випросили собі тодішні рускі райсратовці у централістичного міністерства Аверсперга-Ляссера, показали в цілій наготі нікчемність і деморалізацію головних проводирів москвофільської кліки, що готові були і Народний Дім і Ставропігію дати на поруку за сделки Хувесів, Міхалків, Кіндлерів і головних проводирів москвофільских. Міліонова підмога з Росії, вижебрана заходами Наумовича, Загайка і т. п. мала не лише покрити фінансове і моральне банкрутство москвофільської кліки, але заразом скріпити в широких верствах віру в щедрість і ласку царську.

Тоді то Русини-народовці зробили непростиму похибку, що, як запевняв нас пок. Корнило Устиянович, «формально за руки вхонили Вол. Барвіньського і не дали єму докінчити статі «По процесі» (небавом він і так закінчив житє), а єго наслідник Белей не мав відваги зараз розкрити і рішучо напятаувати фінансові обманьства москвофільских проводирів в крилопаньским банку.

(Дальше буде).

Соїмові справи.

Дневний порядок I соїмового засіданя обнимает 83 друкованих предложень красового виділу в справах законодатної і адміністраційної натури. З предложень законодатної ціхи увійдуть на дневний порядок першого засіданя до першого читаня чотири предложеня, дотикаючі міста Кракова; оподаткованє заведенє обезпеченя від огню на річ пожарної оборони в краю; зміна постанов §. 19. і 42 закона про повітову репрезентацію; проєкт за-

кона, змінюючи § 12 зак. про церковну конкуренцію; проєкт новелі до конкурентного закону, обмежуючої конкуренцію філіялістів на річ матерного церкви; законодавче управління публичної опіки над убогими; зміна деяких постанов краєвого закону про правні відносини учительського стану в публичних людських школах; проєкт закону про побір відсоток проволонки для краєвого фонду; проєкт закону про нищення пільних мишій; в справі утворення рентових осель; проєкт закону про дорожню поліцію; проєкт закону про саджене і охорону придорожних дерев; проєкт новелі до закону з дня 2 лютого 1891 про устроєння служби здоровля в громадах і двірських обшарах; проєкт в предметі заосмотрення вдів і сиріт по окружних лікарях; проєкт закону що до ужиття частин надвижок з обороту сиротинських збірних кас; вкінці кілька проєктів в справі надання деяким шпиталям права публичности.

З важніших адміністративних проєктів, знаходять ся: краєвий бюджет на 1905. р. і замкнене рахунків за 1903. р.; рахунки гал. Шадниці у Львові за 1903. р.; проєкт про сировоздане ради шкільної краєвої про стан публичного вихованя за шкільний рік 1902/3; проєкт в справі фундації гр. Скарбка; в справі субвенціонованя будови руского театру у Львові; в справі урядженя заведеня проф. Буйвіда в Кракові для охоронного щіплення; в справах промислових гірничих; в справі краєвої продажи соли; в справі побору краєвої оплати від пива; про краєві рільничі школи в Дублянках, Чернихові і др.; про лісову школу у Львові; про заряд краєвим публичним складом, злученим з вільним складом в Кракові; про виконуване патронату над спілками ощадности і позичок; про нещасте посухи в 1904. р.; про меліорації; два важні проєкти дотичать будови водних доріг і регуляції каналових рік.

Япансько-російська війна.

Друга манджурска армія.

Командант віленського військового округу генерал-адютант Гріпенберг іменованій вождом другої манджурскої армії. З тої нагоди Гріпенберг одержав ось яке відручне письмо царя: «Дуже велике висилене, з яким Японія веде війну, завзятість, яку виявили япанські воюки, як і великі їх воєнні прикмети, спонукують мене до знатного помноженя моїх війск на поли битви, аби в можливо короткім часі дійти до

рішуючого вислідю. А понеже при сім число всіх війск дійде до такої височини, що зорганізоване в одну армію не було би вказане без шкоди для догідного проводу, маневрованя і спосібности свобідних рухів армії, тому я признав відповідним поділити війска, призначені до акції в Манджурії, на дві армії. Оставляючи провід одной з тих армії генералови Куропаткінови, іменую вас вождом другої армії. Ваша довголітна служба, ваші воєнні діла і великий досвід позволяють мати повну надію, що ідучи за загальними вказівками начального вождя, поведете успішно повірену собі армію до осягаєня ціли війни, армію, яка виявить під вашими розказами властиву собі хоробрість і боеву справність в борбі, яку вести муть за царя і честь вітчизни. Нехай Бог благословить вас в вашій славній службі для мене і для Росії. Остаю незмінно для вас зичливим. Микола».

З під Мукдену.

Підчас коли Куропаткін завдя телеграфує до царя, що неприятель не розвиває жадної акції, хотяй погода гарна і по кількаденім холоді настало знов тепло, то з япанської як і з англійської сторони доносять про великі обхідні рухи япанських армії на обох крилах російської армії, зміряючи вже не на Мукден, а прямо на Тієнлінь. На обхід з обох боків япанська армія за слабка, бо Куропаткін міг би звернути ся против одной з розділених армії і побити її. До того ще правдоподібно Японці будуть уникати долини, яка тягне ся на захід від шляху залізничної, а будуть держати ся гористих околиць. Тому можна надіятися тільки одного обходу зі сходу, армією Курокого, при чім конечно ріка Гун буде становити лінійю російского опору, коли не рішуючого, то все таки завязаного. Ріка Гун, або Чун, має коло Мукдену менше більше 170 метрів ширини, а глибина її при найнижшій стані води доходить ледви метра. Тож за брід не тяжко. Полудневий берег ріки плоский, північний стрімкий і доходить до 6 метрів височини. Долина ріки Гун коло Мукдену в широка на 20 км. і ширшає поза залізницею і дорогою Мандаринів в низький терен манджурского низкокодолу. Натомість на схід долина звужає ся, а вразом підноситься на високорівню 10 км. широкую; на північ від ріки Гун іде майже рішобіжно до берега ріки, хребет гір Камалін, досягаючий до 900 метрів височини. У степі сих гір, межі Мукденом а Тієнліном розтягає ся фаліста рівнина, яка на півночі і на заході переходить в долину ріки Ляо. Як доносять телеграми, Куропаткін посунув війска на північ від

Мукдену, а переминаючий опір япанським переднім сторожам ставлять тільки козацькі сотні. З того можна би вносити, що Куропаткін жєлає стрітити ся з Японцями аж за горами Камалін, на отвєртім більше терені, пригіднішій для рухів єго численної кінноті.

3 Порт-Артурса.

З Чіфу доносять, що дня 19. с. м. Японці припустили загальну завязану атаку на Порт-Артурса і вели її через 50 годін з дуже добрим успіхом. Після одного жєрєла здобули шість фортив другої оборонної лінії, після другого жєрєла тільки два або три менші форти коло Кінваншан. Рівночасно вже появили ся вістки, що в Петербурзі вже побоюють ся за судьбу кріпости і що найдалше за кілька днів она впаде в руки Японців. Однак після всяких даних, які маємо про стан залюги Порт-Артурса, можна вважаєти ті алярми безпідставними. Одну таку цікаву, хоть і спізнену вістку про внутрішню живність Порт-Артурса подають «Новости» від що іно приїхавшого до Петербурга торговельника Г., який перебув в Порт-Артурсі чотири місяці, а покинув єго в половині серпня. «Ми жили як на вулкані — оповідає п. Г. — і певно так само живуть там і тепер. Безнастанно чути гук вистрїлів, тягом долїтає звідкись гримке гурал або знов весела пісня воюків. Не упадають на дусі, хотяй знають, що положєне критичне, але вірять судьбі, а особливо своєму героєви-генералови, як називають в Порт-Артурсі ген. Стєссєля. І не даром надали єму се імєя. Генерал від ранка на ногах. Коли спить, коли їсть — ніхто не знає. Але він знає знаменито, як і коли спить воюк і як він їсть. Лично доглядає спосіб життя воюків і офіцїрї мусьєть рапортувати про стан духа відділів. «Воюк — каже Стєссєль — потребує відпочинку, поживи і строного але розумного і сердечного поступованя з ним. Коли є час і можливість, нехай уживає розривки, нехай слухає музики, нехай співає». І дійсно в Порт-Артурсі, разом зі страховинами війни, чути музику і спів, можна видіти, з яким житєм танцюють воюки, ті самі воюки, яким завтра смерть грозить. «Не вернемо до дому — говорять деякі — але і нашому ворогови не піде на сухо». Перєсвідченє відділів, що Порт-Артурс не піддасть ся, є дуже сильне і тверде. І я потверджую, що кріпости не віддадуть, а коли її возьмуть, то тільки тоді, коли не стане вже ані одного російского воюка. Запасів поживи не бракує зовсім, а що до амуніції, то на як довго її стане — про те ніхто не знає, а зрештою ніхто про се не питає. На питанє що до амуніції, поставленє одним з загра-

Діти Ваюшика.

Драма в 4-х діях С. Найденєва,
переклав з російского Йосиф Стадник.

(Дальше).
ДІЯ ТРЕТА.

Світлиця в домі Ваюшика. Вузка, довга кімната, відділена аркою від салї. Арка овита плюшем (новійкою); по обох боках її стоять великі рожї в деревляних кадєвках. Меблї старого фєсонє з гарного дерева. В глубинї величезний фортєпїя з такогєж дерева, великий зелений килим, хорєшо цвітїстий застєлов половину кімнати. З лївого боку на першїм планї вікно, застєвленє канапою, по боках канапи два високі, деревляні стовпчики, на котрих стоять штучні китїці в вазах під скляними накривалами; стїл перед канапою і крісла. З правого боку дєрї, біля дєрїєй етажєрка зі сріблом та золотом, два великі, до стєлї слєгаючі зеркала, по боках вікна, що виходить на вулицю. Мягкі крісла розстєвлені під стїнами; на стїнах кандєлябри та артистичні картини, що случайно попали ся в дім Ваюшика. В салї перед аркою таке саме зеркало як в світлицї, та богато крісел, що цілєно устєвлені при стїнах. З нагоди торжєственного дня, причастїя Ваюшика, Акуліна приготєвлює стїл до чаю в салї.

(Аня і Олексїй входить в світлицю).

АНЯ (тягне Олексїя за рукав). Та посиди собі осьде. Він прийде не швидко. Тут більше воздуха. Все на верху, та на верху. Ось сядемо при вікні та будемо глядїти. Як люди вийдуть

з церкви, то підєш собі на верх (сїдає при вікні, що виходить на вулицю).

ОЛЕКСІЙ. Сьєгодня справжня весна. Сонїчко так сьвітить...

АНЯ. Хорошо на вулиці. Підємо погуляєти над Волгу — пролив у пристани великий великий, словом Волга вже розлила ся.

ОЛЕКСІЙ. Не хочю. Противно глядїти на людїй. Єще стрїтиш знакомих, начнуть ся жалїння, дотєпи. Жалїють над тобою, мають тебе за погїбшого, начєб то вони ліпші. Йолопи!

АНЯ (глядиць у вікно). А от панна Розпопова підїхала до церкви... Олексїю, хочєш їсти? привнесу пирїжків з кухні.

ОЛЕКСІЙ. Ні.

АНЯ. Я привнесу. На верх пришлють тобі ще не скоро. Я зараз (вїбїгає до кухні за пирїжками та скоро вертає). Дєперва лише чотири спєкли. Берї. Одєя я зїла.

ОЛЕКСІЙ. Я вїзьму з собою на верх (хочє їти).

(Чуєть церковний дзвїн).

АНЯ. Він прийде ще не скоро. От дєперва другий дзвїн.

(Олексїй сїдає).

АНЯ. Розпопова буває у церкви майже кожний день. Я знаю, пощо вона їздить. Хитра... Все одно, Костьє не ожєнить ся з нею, надурно їздить. Він не зєрєтає навіть на неї уваги.

ОЛЕКСІЙ. Єму не слїд!

АНЯ. Так, єму не можна.

ОЛЕКСІЙ (здивовано глядиць на неї). А ти відки знаєш?

АНЯ. Ми з Катєю знаємо усе, усе! Ми читали дєвнїк Лєночки.

ОЛЕКСІЙ. Се не гарно. Ви постїйно підєлу-

хуетє, та підглядаєте. Будєте такі сороки, як сєстри.

АНЯ. А ти відки знаєш?

ОЛЕКСІЙ. Я так виджу, я все виджу, що творить ся у кожнього на дусї.

АНЯ. Розумний ти Олексїйку.

ОЛЕКСІЙ. Дурний — не скінчив гімназїї. Але я покажу ще їм всім (зрушє ся). Вони думають, що в житю нєма нічо важнїшого, як гімназїяльний патєнт. Єї патєнт я здобуду.

АНЯ. Як же Олексїйку?

ОЛЕКСІЙ. Здам приватну матуру тай вже. Я не дам себе погубити їзза свїстка паперу.

АНЯ. Ото будє хорєшо!

ОЛЕКСІЙ. А тоді вже я поговорю. Менї хочє ся говорити, але ніхто не слухає, нєма з ким говорити.

АНЯ. Скажи менї.

ОЛЕКСІЙ. Ти не зрозумїєши. У нас в сімї ні з ким говорити: брат знає лише фукати ся, мама дитина більша від тебе, від батїка після кожньої свобіднїшої фразї, що вирвала ся від серця, приходить ся втїкати, щоби він не зловив тебе за волосє, та не почав волочити по підлозі. Про прочих то й говорити нічо.

АНЯ. Не гаразд у нас, не так, як у других.

ОЛЕКСІЙ. Не гаразд, Аню.

АНЯ. Тепер тато не сердить ся на тебе... лише не говорить з ніким, все переважно один сидить. Я була вчєра в церкві, як він сповїдав ся. Олексїйку, як він плакав. На всю церкву було чути. А як скінчив сповїдь, то лєдво підняв ся на ноги — знаєш?

ОЛЕКСІЙ. Не понїмаю я єго.

(Входить Константїн з книгою).

А, пустєльнику; щєж зїйшов вже наковєць

ничних агентів, генерал Смірнов відповів: «Може запевнити вас, що на наше життя і на ще більше число Японців вистане». Чужесторонців дуже непокоїть хвилеве мовчання, се в часи, в яких японські кулі прямо затемнюють совітське світло, а Росіяни не відповідають. З сего вносять, що наша амуніція вичерпує ся і тому уживаємо її оглядно. Але ся гадка в зовсім хибною. Буває, що оборонці кріпости мовчать цілі 2 — 3 дні. Нехай собі стріляють, нехай бавлять ся — кажуть — на нас ще час. Але коли час надходить, ми пересвідчуємо ся всі, що амуніції і стрільців не бракує і стріляють стільки, скільки потреба і як потреба.

— **ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.** При зміні чвертьроку просямо наших Вп. Передплатників о скорі відновленні передплати, зглядно о вирівнанні залеглих та о приєднуванні нам нових передплатників.

НОВИНКИ.

— **Календар.** У вівторок: руско-кат. Воздвиж. Чеси. Хреста; рим.-кат. Косми і Даміана. — В середу: руско-кат. Никити, Філотей; рим.-кат. Вячеслава кор. — В четвер: руско-кат. Евфимії, Людмили; рим.-кат. Михаїла Арханг.

— **3 Ляшок мурованих,** львівського повіта, доносять нам: Отворені і заг. збори Читальні «Просвіти» в Ляшках мурованих відбули ся 25. с. м. На збори приїхали гості зі Львова, в Малехова і Сорік та відпоручники Тов. «Просвіти». Перед зборами о. Несторович посвятив величавий дим читальні. Збори отворив господар з Ляшок мурованих Михайло Легін, опісля промовляв між иншими місцевий учитель п. Сіак, котрий заохочував вібраних до просвіти, далше пос. Брайттер і кількох селян. Григорій Плакида подякував старенькому учителеви за его працю і труди около заснованя Читальні. Потім забирали голос Квінтюк, Легін і Хабровський, з яких останній своєю віршованою промовою загірвляючою до праці на просвітно-економічній області викликав пряме одушевлене. Наконце делегат «Просвіти» п. Оліярняк поєснив статут товариства, вказав на вагу просвіти і пояснив обовязки, які спочивають на членах Читальні. Опісля виписало ся 50 осіб в члени Читальні і вибрано виділ, якого головою став вибраний п. Мих. Сіак. Збори покінчили ся відєніванем патрістичних пісень.

— **Рускі кружки педагогічні.** Намісництво затвердило розширений статут Руского Тов-а педагогічного, в яким містять ся постанови що до закладаня руских кружків педагогічних.

— **Руске Тов-о гімн. „Сокил“** в Бучачи устроює в понеділок дня 3. жовтня с. р. в комнатах «Рускої Бєсїди» вечерок з танцями. Стрій візитовий. Вступ від особи 2 К, для академиків

з того верху? Порозумійшав? Скільки ти не сидів у своїй кімнаті, нічого не висидів би. Ну, щож ти задумав робити?

ОЛЕКСІЙ. Виїхати.

КОНСТАНТИН. Якаж ціль?

ОЛЕКСІЙ. Перше всього хочу виїхати з дому.

КОНСТАНТИН. Глупо... по дїтвацьки! Треба собі гаразд вяснити — куди, за чим?

ОЛЕКСІЙ. Се вже я вяснив.

КОНСТАНТИН. Не хочеш поділити ся своїми плянами.

ОЛЕКСІЙ. Так, поки що, не хочу.

КОНСТАНТИН. Шкода, бо я, може бути міг би тобі допомогти. Я й сам думав, що найкраще виїхати тобі. Хочеш, поговорю з батьком.

ОЛЕКСІЙ. Я й сам можу. Дякую тобі (відходить, за ним Аня, забравши періжки).

КОНСТАНТИН. Свиня! (сїдав на каману і читав книжку).

(Входить Лєна).

ЛЄНА. Костусю, ти осьдечки! (підбігає до него і цілує).

КОНСТАНТИН. В салі може хто бути...

ЛЄНА. Нема нікого (гладить его). Де ти був вчора? Я не спала цілїську ніч... думала...

КОНСТАНТИН. В клубі в карти грав (відсуває єї від себе). Лиши се! Можуть увійти. (Лєночка відходить від него і невдоволена сїдав). (Дальше буде).

1 К. Початок точно о 9. год. вечером. За Кружок забавовий «Сокола» Ст. Сілк, О. Дубіна.

— **Не одна мірка.** З Ревелю доносить «Новое Время» в кореспонденції: Конець серпня (шоловина вересня н. с.) зазначив ся в житю естонського населеня досить важною подїєю: в теперішнім міским театрі города Ревеля виставили оперу «Mugueide tüdor», як першу пробу витвореня поважної музики на почві естонських народних мелодий. Виставлене сего твору цікаво зазначити, як познаку сеї усильної і витревалой роботи естонської інтелігенції, зміряючої до піднесеня культурного і економічного добробуту естонських мас, а яку веде ся інтелігенція від послїдних 25 літ. Початковим товчком до сеї праці були реформи вісімдесятих років, які положили в краю конець виключному панованю німецького елемента у всіх галузях місцевого життя. Результати тої праці, видвигнутой між иншим в естляндській і ліфляндській губернії вельми численну, знаменито освідомлену в проєвах прибалтійского побуту і піддержуючу живу звязь з сільским населенем естонську прасу, найріжнороднійші також естонські сільско-господарські, співучі і внші товариства, клуби і проч., в теперішню добу вже на стілько великі, що в діяльність сеї за послїдну чверть минулого столїтя зможеної естонської інтелігенції приходить ся числитись, як з серйозним фактором розвитку місцевого життя. Що дотичить самої опери «Mugueide tüdor», що єї сюжет творить поетичний лист про лісного духа Mugueid і его дочок, взятий з естонської мітології. Кілька вдатних побутових картин з місцевого сільского життя селян і досить мелодийна, хотия дещо чудна для уха не-Естонця музика сеї опери придає їй деякий не тільки місцевий, але і загальний інтерес. Композиторка музики «Mugueide tüdor» — естонська Міна Герман, є б. ученицею «петербурской консерваторії». Читачи сю звістку про розвій 25-літнього національного життя Естонців, поневолі насуває ся порівняне, чому як раз против Українців існує в Росії нещасний політичний блуд «обєдненія». Колиб так само, як пр. Естонцям було можливо і Українцям розжитись своїм питомим житєм в російській державі, то она певно розвинула би в короткім часі свої вроджені богатства в землі і в людским материялі. Однак те саме «Новое Время» що з такою вітхою звїщає про естонську інтелігенцію, прасу, товариства і пр., накинудось би мокрим рядом на всяке змаганє до створеня підстав самостійного, культурного розвитку української національности. Се справді трагічна для Росії ідея fixe...

— **Полеїші для гімназіастів.** Міністерство просвіти видало подрібну інструкцію до науки латини і греки, кладучи головний натиск на лєктуру а не на граматіку. В грецькій граматіці Шенкля вичеркнено вже на сей рік значне число слів, які рідко приходять, аби улєкшити науку.

— **Польські жиди німчать ся.** Gazeta kolomyjska затревожила ся, що нове покоління жидівської інтелігенції почало уживати виключно німецької мови яко товарискої. Всюди ту мову чути і в дома і на улиці і в публичних льокалях а навіть жидівська дїтвора в шкільних будинках бєсїдує між собою не інакше як по німецьки. Се справді велике небезпечєство для польщини в Галичині, бо мільон Поляків «мійжешовего визнаня» пропав би, ели би жиди солідарно подали за товариський язык инший як польський. Газ. кої радить протє виювати в жидиків в народних школах замилуване до польської мови і звивав рішаючі чинники, аби при помочи средств, якими розпоряжають, «робили будучність», себ то перевертали жидиків в Поляків. Як оно піде, покаже будучність, однак годї ворожити сій справі великого успіху в хосєн Поляків.

— **Рільничо-економічні виклади для сьвященників.** Під покровом Его Екс. Високопреосьвященого Митрополита Андрея гр. Шенїцкого, заходо «Економіста» в порозуміню з Товариством «Сільський Господар» в Олєську, відбудуть ся у Львові в днях 28, 29, і 30. вересня с. р. рільничо-економічні виклади. Виклади, що обіймуть тільки найважнійші економічно-господарські питання, будуть вести ся в двох напрямках: а) справі суспільно-економічній, дотикаючі нашу діяльність в громадах; б) найважнійші справи господарства сільского, о скільки они підходять під інтерес поодиноких дрібних господарств.

Програма викладів:

1) Виклади, дотикаючі справи суспільно-економічній.

1. Загальний образ економічно-господарських відносин наших дрібних господарств, др. М. Коцюба.

2. Парцеляція, о. Тит Войнаровський з Балінець.

3. Комасація, о. С. Онишкевич з Хисевич.

4. Меліорация, інженер Влад. кравого А. Корнєля.

5. Каси позичкові, І. Петрушевич.

6. Крамниці, І. Петрушевич.

7. Спільки молочарські, А. Гарасевич.

2) Виклади, обнимаючі найважнійші справи господарства сільского.

1. Найважнійші точки з заряду господарского в приміненю до господарств сьвященників, о. А. Глодзїньський.

2. Штучні навози, їх торговля і контроля, о. І. Раковский. Корєферент зі Спільки для господарства і торговлі в Перемишлі.

3. Значінє сіножатий і їх управа, о. І. Раковский.

4. Знряди господарські. Тема до дискусії вільної.

5. Годівля товару, найважнійші точки тої галузи в приміненю до наших відносин в дрібних господарствах, др. М. Коцюба.

6. Годівля дробу, о. А. Паславський з Ярославля.

7. Пасічництво. Практичні вказівки тої області, о. Н. Михалевиц з Чернєлева руского.

8. Садівництво і огородництво. Найважнійші питання, о. А. Глодзїньський.

Призначений час буде використаний в той спєсіб, що перед полуднем будуть відбувати ся виклади теоретичні а пополудни дискусії на тему виголошених викладів. Редакция «Економіста» просить протє сподіваних учасників, щоб до дискусії зволили зібрати найбільше фактів з практичного господарства і нашого життя суспільно-економічного, а тоді дискусії стануть найціннішим доповненем теоретичних викладів.

Початок викладів в середу дня 28. вересня точно о 10. годині рано. Виклади будуть безплатні, поміщенє дїставуть всі учасники безплатно в рускій духовній семинарії — де будуть відбувати ся виклади. Харч можна буде дїстати в семинарській кухні за замовленєм і відповідною оплатою. Участь в викладах можуть брати сьвященники зі всіх трох дисцезій а яко гості всі ті особи, що займають ся справами економічно-господарскими.

Редакция «Економіста» надїє ся, що виклади, обіймаючі найважнійші справи з нашого господарско-економічного життя, живо заінтересують широкі круги нашого сьвященства і зберуть як найбільше учасників.

— **Історичний похід,** устроєний з Білгороду в нагоди коронації Петра І, представляв розвиток оружної сили Сербії в живих групах. Першу групу становили сербський цар Стефан Душан зі своєю німецькою гвардією панцирною, та его син Стефан Урош, окружений 15 хорунжими, назвами герольдами і сурмачами. За ними ступали герої з битви на Косовім полі, далше їхав на кони Караджордж, герой з під Тополі, за ним сурмач Юрія «сербского льва» Стефан Головач з бунчуком. Дальший похід творили Арнавти та Альбанці, на яких чолі їхав славний герой Вєліко в зеленім строю, опісля їхав віз з гарматами і карабінами, які здобув Юрій Чорний, за ним машерувала сербска піхота з 1808 року. Конєц походу творили відділи сучасної сербської піхоти, кінноти і артилерії. Похід пересунув ся поперед новий конак, де приглядав ся ему король з синами і княжною Єленою. Товни народа витали похід радісними окликами.

— **3 залїзниць.** Після оновіщеня оголошеного в Wiener Zeitung і в «Газеті Львівській» розписує ц. к. дирекция залїзниць держ. у Львові офєрту на доставу, монтованє і уставленє залїзних конструкцій даху для будинку до монтованя льокомотив враз з залїзною конструкцією під движимі журавлі на залїзничім двірці у Львові. Кошти сеї будови вносять в приближеню 103.130 К. Офєрти буде приємати ц. к. дирекция залїзниць держ. найдалше до 12. год. в полудне дня 15. падолиста 1904. Отворене офєрт наступить 16. падолиста с. р. о 1. годині з полудня. Услїва достави, пляни і инші підручники можна переглянути в ц. к. дирекції залїзниць держ. у Львові (відділ для консервациї і будови III поверх).

— **Дрібні вїсти.** З днем 1. жовтня с. р. отвирас ся в Ставчанах складницю полуцену з почтовим урядом в Бартатові через 6-разового післанця тижнево. — В Тернополі помер учитель там. учит. семинарії, Болодислав Сатке, в 52. р. життя.

Пропозїди на сьвята і недїлі цілого року, о. Петра Білинського, частъ І і II, можна дїстати по ціні 3 К за кожду частъ у автора в Зарваниці, почта Вишнівчик, в книгарні Інститута Ставроп. у Львові, в книгарні п. Яблонського в Тернополі і в книгарні п. Добошинського в Станиславові.

Наука, штука, література.

— **Учитель. ч. 18.** з 20. вересня с. р. містить отсі статі: Наука чужих языків, єї межі, труднощі і можливі вислїди. — Про школи елемєнтарні від найдавнїших часів, нап. Р. Закшинський. — Огляд шкільних часописей польських. —

Ліси в господарстві природи, нап. др. Стефан Рудницький. — Новинки. — Відозви. — До сего числа «Учителя» долучено: а) 1. аркуш реферату про потребу організаційного товариства «Самопоміч» або каса руских учителів (учительок) народних шкіл; б) Відозва в справі «Самопоміч»; в) Рецензія руского перекладу про «Дарвінізм» Е. Феррієра.

Телеграми

з дня 26. вересня.

Прага. Politik хвалить компроміс Італійців із Словінцями, заключений в істрийській соймі і твердить, що як Італійці так Словінці через заключене згоди виявили великий розум політичний.

Берлін. Berliner Tageblatt доносить, що німецький посол в Новім Йорку одержав листи з кругів анархістів з донесенням, що на німецького цесаря Вільгельма приготував ся замах.

Неаполь. Вибухи Везувія змагають ся з кожним днем. Металевий кабель на горішній станції залізниці на Везувії знищений.

Петербург. Рос. тел. агенція доносить з Одесси, що справник замаху на ген. Найдгардта є 19-літнім сільським парубчаком з херсонської губернії і називає ся Василь Поляков.

Надіслане.

Др. Мирон Вахнянин

лікар клініки львівського універс., б. лікар клініки проф. Лайдена в Берліні
ординує у внутрішніх недугах від 3—5 попол.
ул. Академічна ч. 26. (мезанін).

ОКУЛІСТ

Др. ЯРОСЛАВ ГРУШКЕВИЧ

ординує
при ул. Личаківській ч. 19 А від 11—12 і від 4—5.

Пп. Академики або і студенти гімназисти найдуть мешкане і добрий харч при улиці Сніжній ч. 4, II поверх. 112(5—5)

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до перешовання папери картівні і дав на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституційних заграничних т. зв.

Депозити сховкові (Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитар дістає в сталеївй касі панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може своє майно або важні документи.

Під тим зглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднійш заридження. Привнеси дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовий.

ТОВАРИСТВО взаїмного КРЕДИТУ

„Дністер“

стоваришене зареєстроване в обмеженю порукою у Львові, ринок ч. 10, дім „Промсвіт“.

ЧЛЕНАМИ ТОВАРИСТВА можуть бути тільки обезпечені тревало в „Дністрі“ від огню. Членський уділ 50 К можна зложити в ратах; виписове 2 К.

ЧЛЕНИ ТОВАРИСТВА можуть зятягати позички на 6%, за предложенем відповідної гіпотеки або поруки; сплату більших позичок розкладає ся на 10 літ.

ПРИ ПАРЦЕЛЯЦІЯХ і иншім купні землі нехай купуючі звертають ся за позичками до „ДНІСТРА“.

ВКЛАДКИ ЩАДНИЧІ приймає Товариство на 4%.

З ЧИСТОГО ЗИСКУ дістають члени дивіденду від уділів а часть зиску призначає ся на добродійні цілі; дотепер уділено на церкви, бурси, школи і т. п. 18.385 К.

Стан 31. ма 1904:

Вклади	1,698.746 К
Уділи	115.947 К
Фонди резервові	23.522 К
Позички	1,403.472 К
Цінні папери, льон. в банках і на рах біжучий	506.994 К

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1. мая 1904.

(Приїзд і відїзд поданий після середно-європейского часу).

о год.	Приходять до Львова (головний дворець)	о год.	Відходять зі Львова (головний дворець)
6:00	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Хирова	6:20	до Іцкан, Яс, Букарешту, Жидачева, Потутор, Керезмезе, Чорткова (від 7 ^{31/3}), Сучави
6:10	з Іцкан, Чорткова, Калуша, Делятина (чер. Коломию 1/2—3/4 вкл. в нед. і свята), Керезмезе (1/2—3/4 вкл.)	6:30	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинь, Гусятина, Чорткова
7:30	з Гали рускої, Сокала	6:45	до Лавочного, Пешту, Дрогобича, Борислава
7:40	з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів	6:50	до Яворова
7:45	з Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуша	8:25	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги, Любачева, Самбора, Законаного
8:00	з Самбора, Хирова	8:35	до Бр кова, Відня, Праги, Ясла, Освєнїма
8:10	з Стан-лавова, Жидачева, Потутор	9:10	до Лавочного, Хирова, Калуша, Ходорова
8:20	з Яворова	9:25	до Самбора, Хирова
8:55	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги, Законаного через Краків, Мезеляборча, Пешту	10:35	до Тернополя, Потутор
10:02	з Стрия, Борислава	10:45	до Чернівців, Делятина, Залїцк, Новоселлї
10:20	з Ривнева, Любачева	10:50	до Белзци, Сокала, Любачева
11:25	з Коломиї, Жидачева, Потутор, Керезмезе	1:55	посп. до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинь, Чорткова, Залїцк, Гусятина
1:10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава	2:45	посп. Іцкан, Яс, Букарешту, Потутор, Калуша, Жидачева, Чорткова, Вишнїй, Керезмезе
1:30	посп. з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Н. Санча, Римакова, Івонича, Сяюка, Хирова	2:55	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги, Законаного
1:40	посп. з Іцкан, Чорткова, Калуша, Залїцк, Кїцмана, Новоселлї (через Жучку, Вишнїй)	3:05	до Стрия, Хирова, Борислава, Тухлі від 1 ³⁰ —3 ³⁰ вкл.), Сколього (1/2—3/4 вкл.), Ходорова, Калуша
2:30	посп. з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Грималова, Гусятина, Копичинь, Кошови	3:30	до Стрия, Хирова, Тухлі від 1 ³⁰ —3 ³⁰ вкл.), Сколього (1/2—3/4 вкл.)
4:35	з Стрия, Хирова, Тухлі (1 ³⁰ —3 ³⁰ вкл.), Сколього (1/2—3/4 вкл.)	3:40	до Ривнева, Любачева, Хирова
4:45	з Яворова	3:40	до Самбора, Хирова
5:08	з Сокала, Белзци, Любачева	5:48	до Яворова
5:00	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Грималова, Потутор, Залїцк, Гусятина, Івана пустого, Скали, Копичинь	5:55	до Коломиї, Жидачева
5:40	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Освєнїма	6:20	до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги, Карабєду, Хирова, Пешту, Н. Санча
5:50	з Іцкан, Жидачева, Новоселлї і Сучави	6:40	до Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуша
8:40	посп. з Кракова, Відня, Берліна, Праги, Івонича	7:05	до Гали рускої, Сокала
9:10	з Іцкан, Букарешту, Чорткова, Потутор, (Жидачева 1 ³⁰ —3 ³⁰ вкл.) Гусятина, Керезмезе, Калуша,	9:00	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів
9:50	з Кракова, Відня, Берліна, Брошлага, Варшави, Праги, Освєнїма, Хирова	10:05	до Перемїши (1 ³⁰ —3 ³⁰ вкл.), Хирова, Н. Загірї
10:00	з Самбора, Хирова, Сяюка, Ясла	10:42	до Іцкан, Чорткова, Залїцк, Делятина, Сучави
10:20	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинь, Залїцк, Скали, Івана пустого, Гусятина	10:55	до Кракова, Відня, Брошлага, Праги
10:40	з Лавочного, Пешту, Хирова, Калуша, Борислава,	11:00	до Підволочиск, Бродів, Копичинь, Грималова
12:20	посп. з Іцкан, Яс, Паргорода, Жидачева, Залїцк	11:05	до Стрия
2:31	посп. з Кракова, Берліна, Варшави, Відня, Праги	11:10	до Гали рускої, Любачева (що недїлї)
3:25	з Тернополя, Бірок великих, Грималова	12:45	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги, Законаного, Н. Санча
на дворець „Підзамче“			
7:20	з Підволочиск, Одеси, Київ і Бродів	2:51	посп. до Іцкан, Яс, Букарешту, Чорткова, Керезмезе (від 1 ³⁰ —3 ³⁰ вкл.), Сучави, Кїцмана
2:15	посп. з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Грималова, Гусятина, Копичинь, Чорткова	4:10	до Кракова, Відня, Бродова, Берліна, Праги, Пешту, Самбора, Сяюка, Освєнїма
5:06	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинь, Залїцк, Потутор, Івана пустого, Скали, Гусятина, Бродів, Грималова	з двірця „Підзамче“	
10:02	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинь, Залїцк, Івана пустого, Скали, Гусятина	6:43	до Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Копичинь, Гусятина, Чорткова
3:04	з Тернополя, Бірок великих, Грималова	10:52	до Тернополя, Потутор
ПОЇЗДИ ЛЬОКАЛЬНІ.			
Приходять на головний дворець:		Відходять з головного двірця:	
з Брухович 6:42, 7:00 рано, 11:45 перед полуд. 3:00, 4:30 і 5:43 пополудн., 7:54 і 8:59 вечером. (до 11/9 вкл.)	з Янова 8:20 рано, 1:19, 4:45 попол., 9:25 вечером (від 1/5 до 30/9 вкл.), 10:00 вечером (від 15/5 до 31/5 вкл. в недїлї і свята).	до Брухович 5:48 рано, 9:30 і 10:50 передполудн., 1:05, 3:45 і 5:05 попол., 7:05 і 8:04 веч. (від 8/5 до 11/9 вкл.) 11:10 в ночи (що недїлї).	до Янова 6:00 рано, 9:15 передпол., (від 1/5 до 30/9 вкл.) 1:35 попол., (від 1/5 до 31/8 в недїлї і свята), 3:18 попол. (від 1/5 до 30/9 вкл.) і 5:48 пополудн.
зі Шварца 9:30 вечер. (1/6 до 11/9 вкл. в недїлї і свята).	з Любїна веч. 11:35 вечером (від 15/5 до 11/9 вкл. що недїлї і свята).	до Шварца 1:45 попол. (від 1/6 до 11/9 вкл. в недїлї і свята).	до Любїна веч. 2:15 попол. (15/5 до 11/9 вкл. в недїлї і свята).

ЗАМІТКА: Час середно-європейскїй рїкнїти ся під часу авїанского о 36 минут. а зменно 12 год. часу середно-європейского — 12 год. 36 мин. часу львівского. — Нічні години від 6. вечер до 5:59 рано обмежено разками. — В мїсті продає білети авїанїї агенція часонїснїй П. Ст. Соколовского пассаж Габсманн 9, від 7. рано до 8. вечером. — Бюро інформаційне п. к. авїанїї, державних (ул. Красїцких ч. 5.) удїлів повесїнь в справах авїанїї чих, продає білети всякого рода і розкладає їади, в родинах урядових від 8. рано до 3. пополудн. а в недїлї і свята від 9. рано до 12. в пополудн.